

into separate types. We formulate the structure of state security, as well as criteria to facilitate the division of crimes against the foundations of national security of Ukraine into separate types.

Key words: State security, object types, internal-external threats, sources of threats, national security, crime, the criteria for classification.

УДК 343.14

Л. С. КОЗАК

Лариса Сергіївна Козак, аспірантка Національного університету ДПС України

ОСОБЛИВОСТІ ПРЕДМЕТА ДОКАЗУВАННЯ У ПРОВАДЖЕННЯХ ЩОДО КРИМІНАЛЬНИХ ПРАВОПОРУШЕНЬ, ВЧИНЕНИХ ШЛЯХОМ ДОКУМЕНТАЛЬНОГО ОФОРМЛЕННЯ ФІНАНСОВО-ГОСПОДАРСЬКИХ ОПЕРАЦІЙ

Основний зміст кримінальної процесуальної діяльності становить робота, пов'язана із збиранням доказів, їх перевіркою, оцінкою, прийняттям процесуальних рішень та їх обґрунтуванням. Саме на основі сукупності зібраних доказів уповноважені на те особи приймають рішення про наявність або відсутність у діянні події та складу кримінального правопорушення, вирішують питання щодо винуватості або невинуватості особи, яка притягується до кримінальної відповідальності, встановлюють інші обставини, що мають значення для кримінального провадження. Безумовно, для того, аби відомості про факти могли бути використані для обґрунтування висновків, їх слід дослідити. Однак встановлення достовірності доказів має інше значення, ніж встановлення події кримінального правопорушення, винуватості особи та інших обставин, які входять до предмета доказування, і їх доказування відбувається з іншою метою. Доказові факти являють собою перевірені дані, за допомогою яких встановлюються обставини, що входять до предмета доказування. А тому використання фактичних даних у будь-якому провадженні, в тому числі і щодо кримінальних правопорушень, вчинених шляхом документального оформлення фінансово-господарських операцій, не мета доказування, а засіб встановлення обставин предмета доказування¹.

У зв'язку із цим в теорії доказів одне із центральних місць займає саме поняття предмета доказування у кримінальному провадженні. Правильне його з'ясування дає змогу встановити конкретні завдання, напрями та обсяг досудового розслідування, зробити його цілеспрямованими та планомірним, що в кінцевому результаті приведе до встановлення об'єктивної істини у кримінальному провадженні.

Одним із елементів встановлення об'єктивної істини, поряд із суб'єктами та методами доказування, є предмет доказування – коло обставин, що підлягають встановленню у кожному кримінальному провадженні, які створюють юридично значимі елементи такої об'єктивної істини².

Питання щодо змісту, елементів та особливостей предмета доказування у кримінальному провадженні загалом досліджувалися таким вченими, як Ю. І. Азарова, В. Д. Арсенєва, В. А. Баніна, Р. С. Белкіна, А. Р. Белкіна, А. Н. Васильєва, А. І. Вінберга, Г. А. Воробйова, М. І. Гошовського, В. С. Джатієва, О. О. Ейсманна, В. С. Зеленецького, О. С. Коблікова, О. М. Ларіна, І. М. Лузгіна, П. А. Лупинської, Г. М. Миньковського, М. М. Михеєнко, В. О. Попелюшко, М. В. Салтєвського, С. М. Стахівського, М. С. Строговича, В. М. Тertiшника, А. І. Трусова, Ф. Н. Фаткулліна, О. О. Хмирова та іншими авторами. Щодо особливостей визначення змісту предмета доказування кримінальних правопорушень, вчинених шляхом документального оформлення фінансово-господарських операцій, то дане питання залишається мало дослідженим, оскільки його фрагментарно вивчали А. Ф. Волобуєв, Л. Д. Гаухман, В. А. Журавель, С. Ю. Журавльов, М. С. Казаренко, Р. В. Комісарчук, В. В. Лисенко, А. Ф. Лубің, Г. А. Матусовський, В. А. Образцов, В. В. Тищенко, Н. П. Яблоков, О. В. Пчеліна, а тому його актуальність не викликає сумнівів.

На даний час законодавець не дає визначення предмета доказування. Натомість у ст. 91 КПК України, яка має назву «Обставини, що підлягають доказуванню у кримінальному провадженні», наводить зміст предмета доказування, який у загальному вигляді визначає необхідні напрями дослідження матеріалів провадження, що стосуються події кримінального правопорушення, винуватості обвинуваченого, виду і розміру шкоди, завданої кримінальним правопорушенням, а також розміру процесуальних витрат, обставин, які впливають на ступінь тяжкості вчиненого кримінального правопорушення, характеризують особу обвинуваченого, обтяжують чи пом'якшують покарання, які виключають кримінальну відповідальність або є підставою закриття кримінального провадження чи для звільнення від кримінальної відповідальності або покарання.

Таким чином, на сьогодні існують цілком достатні законодавчі підстави вважати, що функціональним призначенням предмета кримінального процесуального доказування загалом є всебічне, повне й неупереджене дослідження обставин кримінального провадження, що як підтверджують, так і спростовують наявність головного факту – вчинення кримінального правопорушення.

Фактичний склад кримінальних правопорушень, вчинених шляхом документального оформлення фінансово-господарських операцій, як предмет доказування даної категорії кримінальних проваджень, встановлюється за визначеними в КПК України процедурами шляхом виявлення й дослідження фактів і обставин, які створюють неспростовну систему доказів, що охоплюють повною мірою склад кримінального правопорушення та інші дані, необхідні для прийняття остаточного рішення у провадженні³.

Кримінальні правопорушення, вчинені шляхом документального оформлення фінансово-господарських операцій, передусім являють собою корисливі діяння з використанням легальних форм ведення господарської діяльності в поєднанні з повноваженнями щодо контролю за такою діяльністю⁴. Їх особливістю є те, що вони насамперед посягають на порядок здійснення державою та суб'єктами господарювання фінансової, зовнішньоекономічної, підприємницької, господарської діяльності. Такий поділ дає можливість виділити особливості предмета доказування кримінальних правопорушень, вчинених шляхом документального оформлення фінансово-господарських операцій, та звертає увагу на те, що специфіка предмета доказування за цими кримінальними правопорушеннями може виявлятися стосовно будь-якої обставини, яка підлягає доказуванню.

За вказаними вище критерієм можна виділити загальний, родовий, безпосередній та спеціальний предмет доказування кримінальних правопорушень, вчинених шляхом документального оформлення фінансово-господарських операцій. Кожному рівню конкретизації суспільних відносин щодо тих чи інших обставин відповідає певний рівень узагальнення ознак предмета.

1. Загальний предмет доказування – це сукупність суспільних відносин з приводу закріплених у законі обставин, на які повинно бути спрямоване кримінальне процесуальне доказування. Перелік передбачених КПК України обставин є цілком визначеним, однак усі вони мають лише модельний, орієнтовний характер, оскільки: по-перше, підлягають доказуванню як на стадії досудового розслідування, так і на стадії судового розгляду; по-друге, становлять основу не тільки обвинувального акта, а й вироку чи ухвали про закриття кримінального провадження; по-третє, підлягають доказуванню в кожному кримінальному провадженні незалежно від кваліфікації вчиненого кримінального правопорушення та конкретних фактичних обставин. Такий рівень узагальнення є важливим для визначення загальних цілей доказування, а також дотримання вимог законності щодо всебічності дослідження обставин кримінального провадження⁵.

2. Родовий предмет доказування – це певна частина суспільних відносин з приводу обставин вчинення таких же або подібних кримінальних правопорушень. Він визначається на рівні норм Особливої частини кримінального закону, в яких сформульовано конкретні юридичні ознаки вчинених кримінальних правопорушень. Саме щодо цього рівня градації предмета доказування розробляються методичні рекомендації та криміналістичні методики розслідування того чи іншого правопорушення, а також роз'яснення вищих судових інстанцій⁶.

3. Спеціальний предмет доказування – це певна частина суспільних відносин з приводу обставин вчинення кримінальних правопорушень, характер яких залежить від певного провадження. Він визначається на рівні норм Особливої частини кримінального закону, в яких сформульовані конкретні юридичні ознаки вчинених кримінальних правопорушень, та норм ст. 91 КПК і окремих глав КПК України, які регламентують порядок так званих особливих проваджень⁷.

4. Безпосередній (індивідуальний) предмет доказування – це сукупність суспільних відносин щодо обставин, які повинні бути встановлені в конкретному кримінальному провадженні залежно від певних, притаманних саме вчиненню конкретного кримінального правопорушення, фактичних обставин. На цьому рівні вимоги закону щодо загальних обставин, які підлягають доказуванню, а також щодо обставин вчинення «проектуються на обставини» конкретного кримінального правопорушення, набуваючи неповторних, індивідуальних ознак⁸.

Свій індивідуальний предмет доказування відповідно до вимог закону мають також окремі процесуальні рішення, що приймаються, та дії, які здійснюються у кримінальному провадженні. Вони не вимагають встановлення всіх указаних у ст. 91 КПК обставин, але потребують встановлення в певному обсязі інших, що, як правило, є підставами для прийняття певних рішень чи проведення певних дій⁹. Так, зокрема, для початку досудового розслідування (внесення відомостей до Єдиного реєстру досудових розслідувань) мають бути встановлені обставини, що свідчать про вчинення кримінального правопорушення. Ці обставини передусім повинні підтверджувати наявність таких елементів складу кримінального правопорушення, як його об'єкт і об'єктивна сторона. Так, об'єктом кримінальних правопорушень, вчинених шляхом документального оформлення фінансово-господарських операцій, можна визначити: нормальну господарську діяльність; суспільні відносини у сфері економіки (економічної діяльності); весь спектр відносин, що складаються в процесі руху коштів, речей, прав, дій у сфері цивільного обороту; існуючу систему господарювання; суспільні відносини, що утворюють систему господарювання. З об'єктивної сторони більшість досліджуваних кримінальних правопорушень вчинюються шляхом дії (наприклад, фіктивне підприємництво). Окремі ж кримінальні правопорушення можуть виражатися як в дії, так і в бездіяльності (ухилення від сплати податків, зборів, обов'язкових платежів).

Іншим питанням, що викликає упродовж багатьох років досить гострі дискусії серед процесуалістів, є проблема так званих доказових (проміжних), допоміжних та головного фактів. Під доказовими (проміжними) розуміються факти, які самі по собі не мають правового значення, а слугують лише для встановлення інших, кінцевих фактів, які таке значення мають¹⁰.

У юридичній літературі висловлюються думки про заперечення виділення і взагалі необхідності існування самого поняття «головного факту». Прихильники цієї позиції вважають, що по суті всі обставини, які включаються в предмет доказування, вважаються «головними», тобто такими, що рівною мірою підлягають доказуванню¹¹. Головний факт, до якого входять усі обставини, які підтверджують або спростовують подію кримінального правопорушення, вину обвинуваченого, встановлюють обставини, що його характеризують. Усі ж інші обставини, що підлягають доказуванню, однак не входять до головного факту, також мають важливе значення, оскільки вони пов'язані з головним фактом, доводять його наявність чи спростовують його.

Безумовно, предмет доказування для кримінальних проваджень щодо правопорушень, вчинених шляхом документального оформлення фінансово-господарських операцій, – єдиний. У той же час обставини, що підлягають доказуванню в кожному конкретному провадженні – різні, і до них можна віднести: безпосередній об'єкт кримінального правопорушення (суспільні відносини та порядок господарської діяльності, які порушуються в результаті вчинення кримінального правопорушення), предмет посягання, подія суспільно небезпечного діяння, мотив та мета кримінального правопорушення.

Водночас єдиний предмет доказування у кримінальних провадженнях даної категорії має специфічне, але загальне для всіх проваджень цієї категорії наповнення, обумовлене юридичними ознаками кримінальних правопорушень.

Сторонами будь-якого кримінального правопорушення виступають дві сторони: суб'єкт злочину та потерпілий. Виходячи з цього, обставинам, які характеризують особу потерпілого, слід приділити достатню увагу та включити до предмета доказування, особливо в світлі того, що законодавець закріпив можливість надання статусу потерпілого саме юридичній особі. Така положення є актуальним під час досудового розслідування кримінальних правопорушень, вчинених шляхом документального оформлення фінансово-господарських операцій¹². Крім того, говорячи про деякі кримінальні правопорушення вказаної категорії, доцільно законодавчо закріпити та визнати потерпілим саме державу в особі її представників та компетентних органів.

Основною особливістю предмета доказування у кримінальних правопорушеннях, вчинених шляхом документального оформлення фінансово-господарських операцій, є те, що переважно одночасному доказуванню підлягає сукупність кримінальних правопорушень. Одним із головних факторів існування комплексу кримінальних правопорушень як системи є наявність між ними тісного зв'язку, який об'єднує такі кримінальні правопорушення в єдиний ланцюг, що характеризується наявністю основних та підпорядкованих кримінальних правопорушень, де останні являють собою спосіб чи необхідну умову вчинення основного кримінального правопорушення¹³.

Встановлення обставин, що входять до складу предмета доказування кримінальних правопорушень, вчинених шляхом документального оформлення фінансово-господарських операцій, можна розглядати як проміжне завдання з огляду на те, що стратегічним завданням у кожному кримінальному правопорушенні є визначене у ст. 2 КПК України положення, де йдеться про швидке й повне та неупереджене розслідування та викриття винних осіб. Логічно, що для розв'язання такого узагальненого завдання потрібно виділити низку обставин, що входять у предмет доказування саме кримінальних правопорушень, вчинених шляхом документального оформлення фінансово-господарських операцій, та встановити, чи є вчинене діяння суспільно небезпечним; які суспільно небезпечні діяння є основними, а які – підпорядкованими; яким способом вчинено кримінальне правопорушення; місце вчинення кримінального правопорушення; що саме стало предметом посягання; чи завдано кримінальним правопорушенням шкоду, в чому саме вона полягає; із використанням якого саме суб'єкта підприємницької діяльності вчинено кримінальне правопорушення; чи із дотриманням законодавства створено (зареєстровано) суб'єкт підприємницької діяльності (юридичну особу); хто саме є фактичним власником суб'єкта підприємницької діяльності (юридичної особи); хто є керівником суб'єкта підприємницької діяльності (юридичної особи) відповідно до реєстраційних даних; хто фактично здійснював фінансово-господарську діяльність із використанням реквізитів юридичної особи; який основний вид діяльності суб'єкта підприємницької діяльності (юридичної особи); чи відповідає основний вид діяльності суб'єкта господарювання, передбачений установчими документами, фактично здійснюваній; які саме та перед ким існують договірні зобов'язання у суб'єкта підприємницької діяльності (юридичної особи) та в якому обсязі фактично виконуються; яке майно належить до основних фондів суб'єкта господарювання; в яких банківських установах відкрито рахунки суб'єкта підприємницької діяльності (юридичної особи)¹⁴.

Особливості предмета доказування у кримінальних правопорушеннях, вчинених шляхом документального оформлення фінансово-господарських операцій, обумовлені також і тим, що вони вчиняються, як правило, групами осіб з чітким розподілом функцій щодо основних та підпорядкованих правопорушень (наприклад, фінансово-господарські угоди укладаються керівником в то час, як відображення в податковому та бухгалтерському обліках операцій про результати роботи підприємства, переважно, є прерогативою головного бухгалтера). Така особливість безпосередньо впливає на предмет доказування вказаної категорії кримінальних правопорушень та допомагає визначити наступні обставини, що підлягають доказуванню, а саме: скільки саме осіб брало участь у вчиненні кримінального правопорушення; чи кожному учаснику кримінального правопорушення притаманна умисна форма вини; чи існує взаємна усвідомленість співучасників стосовно суспільно небезпечного характеру власних дій (бездіяльності) та дій (бездіяльності) виконавця; яку роль виконував кожен із співучасників; хто із співучасників вчинив основне, а хто – підпорядковане кримінальне правопорушення.

До складу предмета доказування у кримінальних правопорушеннях, вчинених шляхом документального оформлення фінансово-господарських операцій, повинні бути віднесені криміногенні фактори (причини та умови, що сприяли вчиненню кримінального правопорушення зазначеної категорії), а тому слід з'ясувати, які фактори сприяли протиправній поведінці особи для подальшого вжиття заходів профілактики кримінальних правопорушень вказаної категорії. Так, найпоширенішим фактором, що спонукає суб'єктів підприємницької діяльності до вчинення таких кримінальних правопорушень, є бажання отримати економічну вигоду, що перевищуватиме дохід, отриманий від легальної підприємницької діяльності. Основним методом подолання криміногенних факторів у сфері підприємництва є рішення здійснення радикальних соціально-економічних реформ з метою переходу до цивілізованих ринкових відносин. Водночас важлива роль належить адміністративним і кримінально-правовим та спеціально-кримінологічним засобам впливу на негативні явища в зазначеній сфері¹⁵.

Крім того, недостатній рівень юридичної та економічної підготовки працівників правоохоронних органів, відсутність достатнього досвіду боротьби із кримінальними правопорушеннями, вчиненими шляхом документального оформлення фінансово-господарських операцій, також створює сприятливі умови до вчинення відповідних суспільно небезпечних діянь. На остаточний результат розслідування кримінальних правопорушень негативно впливає і відсутність достатнього досвіду у правоохоронних органів у частині виявлення та збору належних доказів в рамках кримінального провадження.

Таким чином, можна зазначити, що сукупність вищевказаних недоліків у поєднанні з морально-психологічними особливостями суб'єктів господарювання (підприємницької діяльності) можуть стати конкретними обставинами, які сприяють вчиненню кримінальних правопорушень під виглядом документального оформлення фінансово-господарських операцій.

Очевидно, що сукупність обставин, які підлягають доказуванню з кримінальних правопорушень, вчинених шляхом документального оформлення фінансово-господарських операцій, складаються з безлічі взаємозалежних та взаємообумовлених елементів різного рівня і різної значущості, тією чи іншою мірою необхідних для формування кінцевого висновку про наявність або відсутність у конкретному діянні складу кримінального правопорушення. Поєднання всіх елементів в матеріалах кримінального провадження є кінцевою метою доказування та являє собою узагальнене (нормативне) вираження всіх обставин кримінального правопорушення. Цим самим конкретизується, поглиблюється та наповнюється змістом предмет доказування кримінальних правопорушень, вчинених шляхом документального оформлення фінансово-господарських операцій.

¹ Барабаш Т. М. Предмет доказування у кримінальних справах про ухилення від сплати податків, зборів, інших обов'язкових платежів : дис. ... канд. юрид. наук : спец. 12.00.09 «Кримінальний процес та криміналістика; судова експертиза» / Т. М. Барабаш. – Ірпінь, 2002. – 210 с.

² Там само.

³ Кримінальний процесуальний кодекс України : Закон України від 13 квітня 2012 р. № 4651-VI // Голос України. – 2012. – 19 травня. – № 90–91.

⁴ Протидія економічній злочинності / П. І. Орлов, А. Ф. Волобуєв, І. М. Осика та ін. – Х. : Нац. ун-т внутр. справ, 2004. – 568 с.

⁵ Шейфер С. А. Доказательства и доказывание по уголовным делам: проблемы теории и правового регулирования / С. А. Шейфер. – М. : Норма, 2008. – 240 с.

⁶ Там само.

⁷ Там само.

⁸ Там само.

⁹ Вапнярчук В. Загальна характеристика предмета кримінально-процесуального доказування / В. Вапнярчук // Вісник Національної академії правових наук України. – 2013. – № 3 (74). – С. 238–248.

¹⁰ Строгович М. С. Курс советского уголовного процесса / М. С. Строгович. – М. : Наука, 1968. – Т. 1. – 469 с.

¹¹ Теория доказательств в советском уголовном процессе [2-е изд., испр. и доп.] / под ред. Н. В. Жогина. – М. : Юрид. лит., 1973. – 736 с.

¹² Пожар В. Г. Процесуальний статус потерпілого за новим КПК України: позитивні кроки та прогалини правової регламентації / В. Г. Пожар // Юридичний часопис Національної академії внутрішніх справ. – 2013. – № 2. – С. 126–131.

¹³ Пчеліна О. В. Спосіб вчинення економічного злочину як елемент предмета доказування у кримінальній справі / О. В. Пчеліна // Актуальні проблеми сучасної науки в дослідженнях молодих учених : матеріали наук.-практ. конф. (м. Харків, 23 травня 2009 р.). – Х. : Вид-во Харк. нац. ун-ту внутр. справ, 2009. – С. 73–76.

¹⁴ Пчеліна О. В. Тактичні завдання розслідування економічних злочинів / О. В. Пчеліна // Право і безпека. – 2010. – № 5. – С. 205–208.

¹⁵ Смирнов А. А. Загальна характеристика деяких видів злочинів в сфері підприємництва та осіб, що їх вчиняють / А. А. Смирнов // Проблеми правознавства та правоохоронної діяльності : зб. наук. ст. / ДІВС МВС України. – Донецьк, 2000. – № 3. – С. 74–86.

Резюме

Козак Л. С. Особливості предмета доказування у провадженнях щодо кримінальних правопорушень, вчинених шляхом документального оформлення фінансово-господарських операцій.

У статті приділено увагу сукупності передбачених Кримінальним процесуальним кодексом України обставин, що підлягають доказуванню, необхідних для об'єктивного розв'язання завдань кримінального провадження, з урахуванням специфі-

ки кримінальних правопорушень, вчинених шляхом документального оформлення фінансово-господарських операцій, а також проаналізовано зміст окремих елементів предмета доказування даної категорії кримінальних правопорушень.

Ключові слова: предмет доказування, обставини, що підлягають доказуванню, кримінальні правопорушення, вчинені шляхом документального оформлення фінансово-господарських операцій.

Резюме

Козак Л. С. Особенности предмета доказывания производств по уголовным правонарушениям, совершенных путем документального оформления финансово-хозяйственных операций.

В статье уделено внимание совокупности предусмотренных Уголовным процессуальным кодексом Украины обстоятельств, подлежащих доказыванию, и необходимых для объективного решения и выполнения задач уголовного судопроизводства, с учетом специфики уголовных правонарушений, совершенных путем документального оформления финансово-хозяйственных операций, а также проанализировано содержание отдельных элементов предмета доказывания данной категории уголовных правонарушений.

Ключевые слова: предмет, обстоятельства, доказывание, уголовное правонарушение.

Summary

Kozak L. Features of subject of proof of crimes committed by documenting financial - business transactions.

The article discusses a set of stipulated by the Criminal Procedure Code of Ukraine circumstances to be proved, and the necessary decisions for the objective and tasks of criminal proceedings, taking into account the specifics of criminal offenses

Committed by documenting business transactions, as well as analyzed the content of individual elements of the subject of proof of this category of criminal offenses.

Key words: object, details, evidence, crimes.

УДК 343.98

Р. С. КОЗЬЯКОВ

Роман Сергійович Козьяков, начальник Бориспільського МВ ГУМВС України в Київській області

БИОМЕТРИЧНІ МЕТОДИ ІДЕНТИФІКАЦІЇ БЕЗВІСНО ЗНИКЛИХ ОСІБ

Питання забезпечення ефективності і результативності розшуку безвісно відсутніх осіб постійно перебуває в полі зору держави і суспільства. Відомо, що певна частина громадян, які зникли за нез'ясованих обставин, стає жертвами злочинів у результаті вчинення стосовно них кримінальних правопорушень, зокрема вбивства, викрадення, незаконного позбавлення волі. Не менш важливим є розшук таких осіб в аспекті вирішення звернень громадян щодо встановлення місця знаходження рідних чи близьких людей, з котрими за різних причин утрачені родинні зв'язки; відновлення соціального статусу, цивільних та інших гарантованих державою прав осіб, які за віком або через травму чи захворювання втратили пам'ять, дезорієнтовані тощо.

Варто вказати на той факт, що в Україні кількість нерозшуканих громадян, які безвісно зникли, і кількість невпізнаних трупів невідомих осіб, що перебувають на обліках органів внутрішніх справ, збігаються з дивною точністю. Наприклад, на початок 2015 р. перебувало на обліку 12017 безвісно зниклих осіб і 12 128 справ щодо встановлення особи громадян по невпізнаних трупах¹. Але при встановленні місцезнаходження безвісно відсутніх осіб у слідчій та оперативно-розшуковій практиці широко застосовується лише метод «словесного портрету», що не забезпечує всіх можливостей використання даних про зовнішній вигляд людини для її розшуку. Сьогодні ж стрімкий розвиток науково-технічного прогресу зумовлює необхідність у дослідженні все нових об'єктів, що відображають зовнішні дані особи, забезпечує можливість їхньої безпосередньої ідентифікації в процесі правоохоронної діяльності з протидії злочинності, а тому коло ідентифікаційних дій має розширюватися.

Окремі аспекти криміналістичного дослідження зовнішності з метою ідентифікації особи висвітлено у працях, авторами яких є: Ф. Апшай, Н. Ахтирська, В. Бахін, Р. Белкін, П. Біленчук, І. Борисенко, І. Винниченко, В. Гарбар, М. Герасимов, В. Гончаренко, Ю. Дубягін, О. Дубягіна, В. Житніков, В. Захаров, О. Зінін, В. Колдін, В. Колмаков, І. Крилов, П. Кузнецов, В. Кузьмічов, В. Лукашевич, Г. Мамедов, І. Мартиненко, С. Моїсєєв, В. Образцов, М. Салтєвський, З. Самошина, В. Снетков, О. Сокиринська, М. Терзієв, А. Топорков, А. Ухаль, П. Цветков, М. Чернець, В. Шепітько, М. Яблоков та ін. Водночас питання ідентифікації безвісно зниклої людини за зовнішніми ознаками, із застосування сучасних методів і технологій залишається не до кінця розкритим, що й зумовлює актуальність даного дослідження.

У даній статті з метою перспективного застосування в розшуковій діяльності правоохоронних органів розглянуті сучасні біометричні методи ідентифікації особи, які побудовані на окремих біометричних характеристиках людини.